

Verpleegkundigen gezocht!

Amper één werkzoekende
per twee vacatures voor
verpleegkundigen

Beroepen in Cijfers

VDAB Studiedienst
Februari 2017

VDAB

samen sterk voor werk

In dit document

“Beroepen in Cijfers”: wat en waarom?

Amper één werkzoekende per twee vacatures voor verpleegkundige

Meer openstaande vacatures voor verpleegkundigen

Speelt de conjunctuur een rol?

Verpleegkundige blijft een vrouwelijk beroep

De regionale verschillen zijn verwaarloosbaar

Enkel donkere wolken aan de hemel?

Krapte op de arbeidsmarkt? Zorg en STEM zijn de grootste zorgenkindjes

Te weinig verpleegkundigen... En wat doet VDAB?

Meer informatie

VDAB - Studiedienst
Keizerslaan 11, 1000 Brussel
Tel. 02 506 15 88
studiedienst@vdab.be
vdab.be/trends/

Dit document kadert in de lancering van de
nieuwe visualisatie “Beroepen in Cijfers”
van de VDAB-studiedienst.

www.vdab.be/trends/beroepen

Als voorbeeld wordt het beroep van **verpleegkundige**
onder de loep gehouden.

“Beroepen in Cijfers”: wat en waarom?

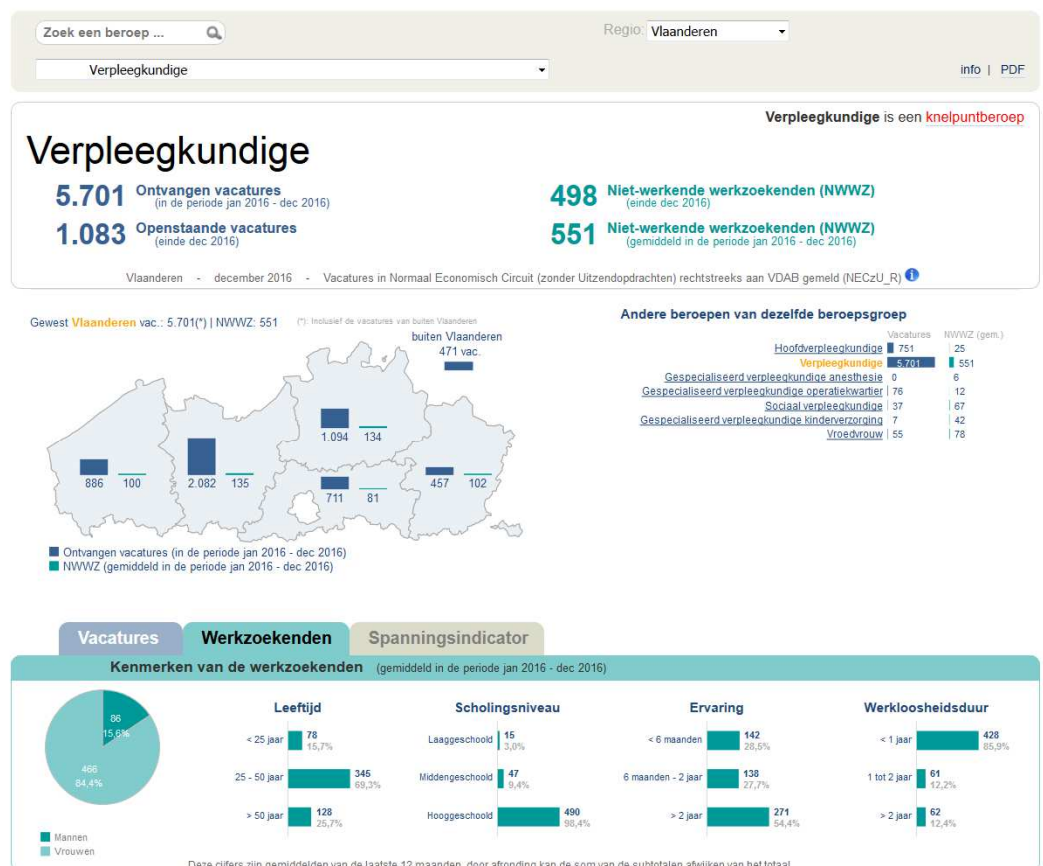
De nieuwe tool “Beroepen in Cijfers” van de VDAB-studiedienst maakt het mogelijk om een aantal up-to-date arbeidsmarktstatistieken op te vragen per beroep:

- Bovenaan elke pagina vind je een **overzicht** van het aantal door VDAB ontvangen en openstaande vacatures en van het aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ).
- In het tabblad **Vacatures** duiden grafieken aan uit welke sectoren de meeste vacatures komen, welke studieniveaus, ervaring en talenkennis er gevraagd worden en wat het aandeel is van tijdelijke en vaste circuits.

- Het tabblad **Werkzoekenden** gaat in op de kenmerken van de NWWZ die zich voor dit beroep hebben ingeschreven. Het gaat om de man-vrouwverhouding, het aandeel laag-, midden- en hooggeschoolden, de leeftijdsverdeling en de werkloosheidsduur.
- Een laatste tabblad geeft de evolutie van de **Spanningsindicator** weer.
- De **overzichtskaart** van Vlaanderen toont de regionale verdeling van de belangrijkste gegevens, tot op het niveau van de arrondissementen.

“Beroepen in Cijfers” is een nuttig en visueel aantrekkelijk instrument voor wie arbeidsmarktinformatie wenst over specifieke beroepen, voor bijvoorbeeld studie- of beroepskeuze, het bepalen van wervingsstrategieën of onderzoek.

(Willem Vansina, verantwoordelijke studiedienst VDAB)

Amper één werkzoekende per twee vacatures voor verpleegkundige

De spanningsindicator meet de krapte op de arbeidsmarkt. Hij geeft de verhouding weer tussen het aantal werkzoekenden en het aantal beschikbare vacatures. Als deze verhouding groot is, verloopt het invullen van jobs vlotter.

Om de spanningsindicator te berekenen, wordt de verhouding genomen tussen het gemiddelde aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) van de laatste 12 maanden en het gemiddelde aantal openstaande vacatures in dezelfde periode. De spanningsindicator kan zowel voor de algemene arbeidsmarkt als voor individuele beroepen berekend worden. Verschillen in de spanningsindicator vormen interessante vergelijkingspunten tussen beroepen.

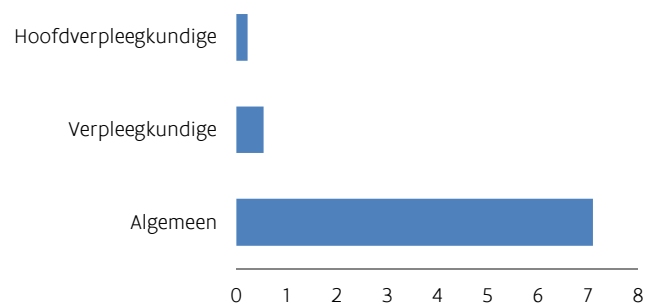
Bij de interpretatie is het opletten: hoe hoger de indicator, hoe hoger het aantal NWWZ per openstaande vacature en dus hoe lager de spanning op de arbeidsmarkt. Zo betekent een spanningsindicator '1' dat er theoretisch 1 NWWZ beschikbaar is per vacature. Een spanningsindicator '100' duidt op honderd beschikbare werkzoekenden per vacature. In december 2016 bedroeg de algemene spanningsindicator voor alle beroepen 7,1. Er waren op dat moment in theorie dus 7,1 NWWZ beschikbaar per vacature op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Dit is een theoretisch cijfer, dat geen rekening houdt met in vacatures gevraagde competenties of met competenties die werkzoekenden bezitten. Ook tellen enkel vacatures mee uit het Normaal Economisch Circuit, zonder uitzendopdrachten en rechtstreeks aan VDAB gemeld. Vacatures via uitzendopdrachten of werving- en selectiekantoren vallen buiten beschouwing. Daarom zegt de spanningsindicator weinig als cijfer op zich. Vooral de evolutie van de spanningsindicator of de vergelijking tussen beroepen is betekenisvol.

In december 2016 telde VDAB slechts één beschikbare niet-werkende werkzoekende (NWWZ) per twee vacatures voor verpleegkundige in Vlaanderen. Vorig jaar lag die verhouding nog op één werkzoekende voor één vacature. Dat blijkt uit cijfers die VDAB sinds kort beschikbaar stelt in de nieuwe tool **Beroepen in Cijfers**.

De algemene spanningsindicator, die de krapte op de arbeidsmarkt meet, kwam in december 2016 uit op 7,1. De spanningsindicator drukt het aantal beschikbare werkzoekenden uit per openstaande vacature. Op de volledige arbeidsmarkt waren er dus zeven werkzoekenden beschikbaar per openstaande vacature. Voor verpleegkundigen bedroeg die spanningsindicator nauwelijks 0,54. Voor hoofdverpleegkundigen zelfs maar 0,22 (figuur 1).

Figuur 1 Spanningsindicator (beschikbare werkzoekenden per openstaande vacature) voor verpleegkundige, hoofdverpleegkundige en alle beroepen (dec 2016)

Hoewel er op de arbeidsmarkt theoretisch zeven werkzoekenden beschikbaar zijn per openstaande vacature, halen verpleegkundige beroepen niet eens één werkzoekende per vacature.

Meer openstaande vacatures voor verpleegkundigen

Een [stijgend aantal openstaande vacatures](#) is het meest zichtbare gevolg. Eind december 2016 stonden er 1.083 vacatures voor verpleegkundigen open bij VDAB. Een jaar eerder waren dat er nog maar 741: een stijging met bijna de helft op één jaar tijd.

Hoewel het aantal inschrijvingen voor de [bacheloropleiding verpleegkunde](#) al enkele jaren toeneemt, raken vacatures voor verpleegkundigen dus steeds moeilijker ingevuld.

En dan zit er nog een '[dubbele vergrijzing](#)' aan te komen: zowel het aantal zorgbehoevende ouderen als de uitstroom van oudere zorgverstrekkers zal alleen maar toenemen.

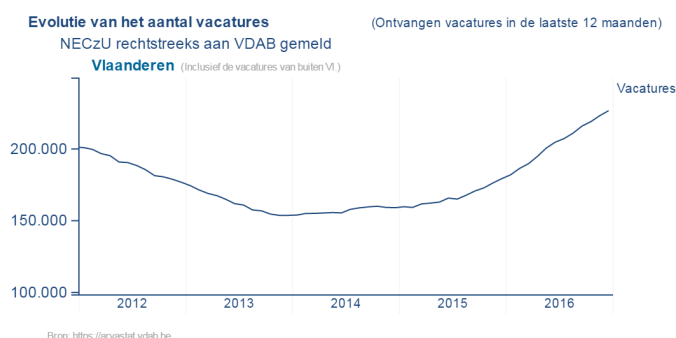
Speelt de conjunctuur een rol?

Vanuit de zorgsector komen steeds meer signalen dat het na enkele minder moeilijke jaren opnieuw lastiger wordt om verpleegkundigen te vinden.

De evolutie van de spanningsindicator toont dat ook aan. Tussen eind 2013 en begin 2015 stijgt zowel de algemene spanningsindicator als die van de verpleegkundige beroepen. Dat wijst op een afnemende krapte op de arbeidsmarkt. Rond februari 2015 stagneert de spanningsindicator gedurende een korte periode, om vanaf september 2015 opnieuw af te nemen. De spanning op de arbeidsmarkt loopt minstens tot december 2016 continu op. Opmerkelijk is dat de evolutie van de spanningsindicator van zorgberoepen in deze periode niet wezenlijk verschilt van de algemene evolutie op de arbeidsmarkt.

Conjuncturele invloeden lijken dus duidelijk aanwijsbaar: de dalende spanningsindicator spoort grotendeels samen met het stijgende aantal door VDAB ontvangen vacatures (figuur 5). Voor de algemene spanningsindicator is dat logisch: het aantal vacatures beïnvloedt de spanningsindicator. Maar voor de verpleegkundige beroepen is dat onverwacht, omdat dit hardnekkige knelpuntberoepen zijn. Sectoren als gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening zijn in principe ook minder conjunctuurgevoelig. Dat de krapte op de arbeidsmarkt voor verpleegkundigen de voorbije jaren afnam, heeft dan ook minder te maken met de conjunctuur, maar vooral met besparingen in de ziekenhuissector, het optrekken van de pensioenleeftijd en het stijgende leerlingenaantal in de opleiding verpleegkunde. Al speelt de conjunctuur uiteraard een onrechtstreekse rol in al deze factoren.

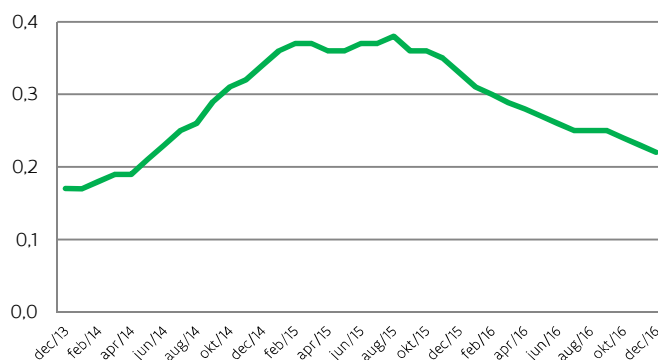
Figuur 5 Evolutie van het aantal vacatures Normaal Economisch Circuit zonder Uitzendopdr. rechtstr. aan VDAB gemeld

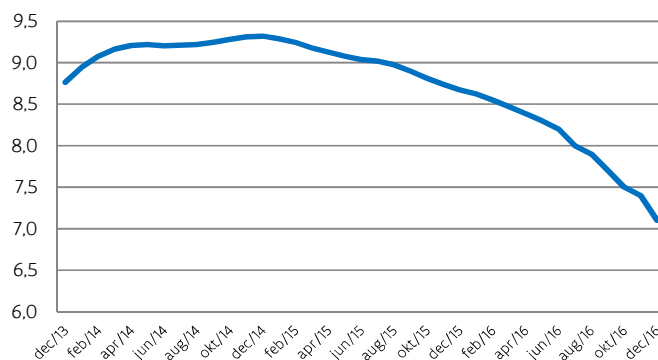
Figuur 2 Evolutie van de spanningsindicator voor verpleegkundige (dec 2013–dec 2016)

Figuur 3 Evolutie van de spanningsindicator voor hoofdverpleegkundige (dec 2013–dec 2016)

Figuur 4 Evolutie van de spanningsindicator voor alle beroepen (dec 2013–dec 2016)

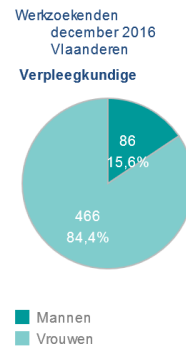
De evolutie van de spanningsindicator van zorgberoepen verschilt niet wezenlijk van de algemene evolutie op de arbeidsmarkt.

Verpleegkundige blijft een vrouwelijk beroep

Met ongeveer 85% vrouwelijke werkzoekenden blijft verpleegkundige een overwegend vrouwelijk beroep.

Hier liggen alvast kansen voor de sector om een ruimere groep werkzoekenden aan te spreken.

Figuur 6 Man-vrouwverhouding niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) voor verpleegkundige (dec 2016)

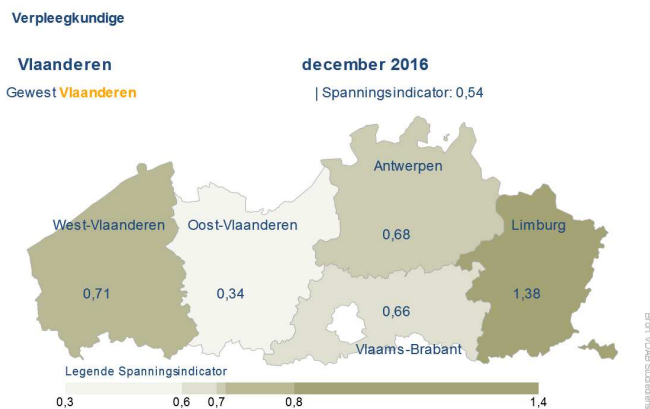
De meeste werkzoekenden die zich bij VDAB inschrijven als verpleegkundige zijn vrouwen.

De regionale verschillen zijn verwaarloosbaar

De tekorten zijn niet in elke provincie even groot.

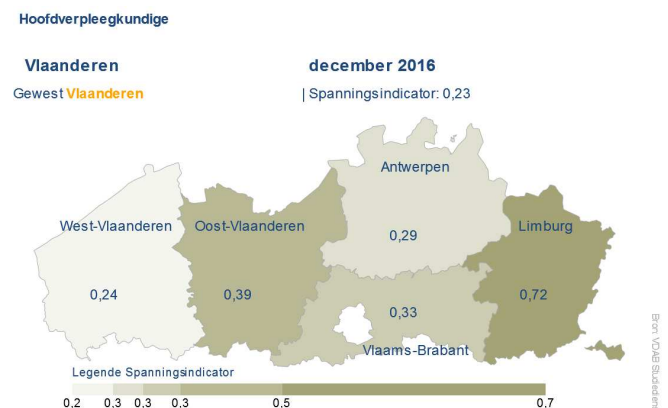
Zo heeft Oost-Vlaanderen de laagste spanningsindicator voor verpleegkundigen, op de voet gevolgd door West-Vlaanderen. In Limburg is de situatie iets rooskleuriger: dit is de enige provincie waar de spanningsindicator net boven 1 uitkomt (figuur 7).

Figuur 7 Provinciale verdeling van de spanningsindicator voor verpleegkundige (dec 2016)

Voor hoofdverpleegkundigen spant Antwerpen de kroon, gevolgd door Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen. De spanningsindicator komt opnieuw in Limburg het hoogste uit (figuur 8). Maar de regionale verschillen zijn te klein om betekenisvol te zijn. De vaststelling is en blijft dat de spanningsindicator van verpleegkundige beroepen in heel Vlaanderen uitzonderlijk laag ligt.

Figuur 8 Provinciale verdeling van de spanningsindicator voor hoofdverpleegkundige (dec 2016)

Het tekort aan verpleegkundigen rijpt het meest in Oost-Vlaanderen. Voor hoofdverpleegkundigen ligt de situatie het moeilijkst in de provincie Antwerpen. Maar de verschillen tussen de provincies blijven beperkt.

Enkel donkere wolken aan de hemel?

Er zijn ook positieve signalen.

Zo trekt de bacheloropleiding verpleegkunde al enkele jaren op rij meer **studenten** aan. Het afgelopen academiejaar steeg het aantal inschrijvingen zelfs met 11%, volgens cijfers van de Vlaamse zorgambassadeur. De toename van de studieduur van 3 naar 4 jaar schrikt studenten dus niet af.

Verpleegkunde is daarmee één van de populairste studierichtingen op bachelorniveau. Jongeren lijken verpleegkundige steeds meer als een aantrekkelijk beroep te zien.

Ook het lage aantal mannelijke werkzoekenden is een kans: als de sector erin slaagt om het beroep niet alleen voor jongeren, maar ook voor **mannen** aantrekkelijk te maken, is een kentering mogelijk.

Krapte op de arbeidsmarkt?

Zorg en STEM zijn de grootste zorgenkindjes

In de tool “Beroepen in cijfers” vinden we nog meer beroepen met lage spanningsindicatoren terug.

Het gaat om typische **STEM-beroepen** als conducteur bouw, technicus studiebureau bouw, installateur van datacommunicatienetwerken, ICT-ontwikkelaar of technicus industriële installaties. Ook andere zorgberoepen scoren hoog, zoals gespecialiseerd verpleegkundige operatiekwartier, bandagist-orthesist-prothesist, kinesitherapeut en arts (tabel 1).

Tabel 1 Spanningsindicator van enkele beroepen met een lage spanningsindicator (dec 2016)

Beroep	Spanningsindicator
Gespecialiseerd verpleegkundige operatiekwartier	0.7
Conducteur bouw	0.9
Technicus studiebureau bouw	1.1
Bandagist-orthesist-prothesist	1.6
Installateur datacommunicatienetwerken	1.2
Analist ontwikkelaar ICT	1.6
Technicus industriële installaties	1.4
Kinesitherapeut	1.7
Arts	2.8

Beroepen met een lage spanningsindicator: de krapte op de arbeidsmarkt is hier groot.

Aan de andere kant van het spectrum vallen vooral **laaggeschoolde beroepen** op, zoals heftruckchauffeur, elektrodelasser, koerier-besteller, lader-losser, productiemedewerker en verpakker (tabel 2). De spanningsindicator neemt wel enkel vacatures op uit het Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten die rechtstreeks aan VDAB werden gemeld (NECzU_r). Uitzendarbeid of werving en selectie tellen hierin niet mee, terwijl dit voor deze beroepen belangrijke circuits zijn.

Ook houden deze cijfers geen rekening met de competenties die werkgevers vragen of met de competenties die werkzoekenden effectief in huis hebben. Niet alle werkzoekenden komen dus voor alle vacatures in aanmerking. De werkelijke krapte op de arbeidsmarkt ligt daarom hoger dan deze cijfers suggereren.

Tabel 2 Spanningsindicator van enkele beroepen met een hoge spanningsindicator (dec 2016)

Beroep	Spanningsindicator
Heftruckchauffeur	118.2
Elektrodelasser	153.6
Lader-losser	213.4
Koerier-besteller	217.4
Productiemedewerker	219.6
Verpakker	494.6

Beroepen met een hoge spanningsindicator tellen vaak meer dan honderd beschikbare werkzoekenden per openstaande vacature.

Te weinig verpleegkundigen...

En wat doet VDAB ?

VDAB levert een belangrijke bijdrage om het tekort aan verpleegkundigen terug te dringen.

Zo organiseert VDAB in samenwerking met het hoger onderwijs een [bachelor- en graduaatsopleiding verpleegkunde](#) om zij-instromers te kwalificeren en kans te bieden op een duurzame job. In 2016 ging het om 3.268 opleidingen.

Daarnaast zet VDAB ook sterk in op [VOSPA-opleidingen](#). VOSPA is een cursus die zich richt op anderstaligen met interesse in een job in de zorgsector, met focus op verpleegkundige en verzorgende. Het doel van de opleiding is het vergroten van de slaagkansen in de beroepsopleiding en/of het solliciteren voor een job in de zorgsector gemakkelijker maken. In dit kader werden 436 opleidingen georganiseerd.

Meer info op vdab.be
of bel 0800 30 700

samen sterk voor werk